

Udgivet 01.12.2023

Økologiske sortsforsøg

Sorternes evne til ukrudtskonkurrence og modtagelighed over for sygdomme afprøves under økologiske dyrkningsforhold.

Af Tove Mariegaard Pedersen

Forsøgsmedarbejdere landet over knokler løs i sæsonen med at passe markforsøg, og det giver nye resultater om sorter af bl.a. korn. Når data er indberettet og har været igennem en revision hos statistikerne, bliver resultaterne tilgængelige på [SortInfo](https://sortinfo.dk/#/) (<https://sortinfo.dk/#/>).

Et unikt samarbejde

De økologiske sortsforsøg er en del af Landsforsøgene® og udføres i et samarbejde mellem Innovationscenter for Økologisk Landbrug, Teknologisk Institut, SEGES Innovation, TystofteFonden, lokale forsøgsheder og forsøgsværter og udføres med sorter, som bliver anmeldt af frøfirmaer og forædlere til uvildig afprøvning. Det er et helt unikt samarbejde, som betyder, at vi kan levere forsøg af høj kvalitet.

Økologiske forsøgsværter i hele landet

Afprøvningen foregår under økologiske dyrkningsforhold, og forsøgene er placeret hos fire økologiske landmænd fordelt i forskellige egne af landet og på forskellige jordbundstyper. Forsøgene placeres oftest i Vestjylland, Sønderjylland, på Lolland og det sidste på Sjælland, som varetages af TystofteFonden. Forsøgene placeres i forsøgsværternes marker, som indgår i et økologisk sædskifte. Forsøgene bliver passet af lokale forsøgsfolk fra såning til høst, og data bliver indberettet til Teknologisk Institut. Data fra de enkelte forsøg kan herefter findes på hjemmesiden [Nordic Field Trials System \(NFTS\)](https://nfts.dlbr.dk/Forms/Forside.aspx) (<https://nfts.dlbr.dk/Forms/Forside.aspx>). Det er også i NFTS, at man kan finde forsøgsplaner, forsøgsdesign, gps-koordinater og kontaktoplysninger på den forsøgsansvarlige, hvis man kunne tænke sig at besøge et forsøg i løbet af sæsonen. I juni måned vil der ofte være åbne markvandring i forsøgene.

Foto: Tove Mariegaard Pedersen

De økologiske sortsforsøg i Sønderjylland, juni 2023. Her afprøves bl.a. en vårbygsort Halfdan udviklet til økologisk dyrkning, som har en stærk ukrudtskonkurrence (tv. i billedet).

Værdiafprøvning under økologiske dyrkningsforhold

De økologiske sortsforsøg fungerer også som en del af den officielle afprøvning af nye sorter forud for optagelse på sortslisten – den såkaldte værdiafprøvning. Det er aktuelt, når forædlerne har udviklet en ny sort, som er særligt egnet til økologiske dyrkningsforhold og mindre relevant eller måske endda uegnet under konventionelle dyrkningsforhold.

Under konventionelle dyrkningsforhold er næringsstoffordelingen højere, og under økologiske forhold tildeles kun organisk gødning. De økologiske sortsforsøg placeres typisk på planteavlbedrifter og gennemføres i vårkorn med tildeling af cirka 50 kg ammoniumkvælstof pr. ha, og der anvendes ikke kløver eller lucerne som forfrugt. Dette gøres for at undersøge, hvad sorterne kan præstere ved lavt kvælstofniveau.

Konventionelle forsøg behandles desuden med ukrudtsbekæmpelsesmidler, og derfor vil man ikke kunne få samme udtryk for sorterens ukrudtskonkurrenceevne som under økologiske forhold, hvor der vil være mere ukrudt.

Find evne for ukrudtskonkurrenceevne på SortInfo

I de økologiske sortsforsøg i vårbyg bliver der lavet en vurdering af planternes tidlige dækning af jorden vha. dronefotos, og der bliver registreret ukrudtsdækning og strållængde – alt sammen noget, som kan være med til at beskrive sortens evne til at konkurrere mod ukrudt. Vær dog opmærksom på, at det ikke giver mening at sammenligne denne type data for en enkelt sort på tværs af år, da tidspunkt for registrering og sæsonvariation vil variere fra år til år. Alle disse oplysninger kan findes i sortsdatabase [SortInfo](https://sortinfo.dk/#/) (<https://sortinfo.dk/#/>).

Sorter har forskellig modtagelighed for sygdom

I SortInfo kan man også ud for sorten finde oplysninger fra de konventionelle observationsparceller, hvor alle de tilmeldte sorter fra de økologiske forsøg også vil blive tilmeldt. Observationsparcellerne er en del af den officielle sortsafprøvning, og er placeret flere steder i landet. Her udføres der af TystofteFonden igennem vækstsæsonen en række registreringer af sygdomme og dyrkningsegenskaber.

Observationsparcellerne er anlagt uden gentagelser med parceller, som er opdelt i en behandlet og en ubehandlet del, for hver enkelt sort. Særligt sygdomsregistreringerne har også stor værdi for økologer, da de viser sortsforskelle i sygdomsmodtagelighed. Kun de observationsparceller, hvor der har været sortsforskelle, indgår i opgørelsen, og derfor kan man ikke bruge data til at sige noget om årets generelle sygdomstryk, men man kan derimod se, hvordan sorterne klarer sig i forhold til hinanden, og i forhold til kendte referencer.

Landsforsøgene giver et samlet overblik

I december måned udkommer Landsforsøgene (tidligere Oversigten over Landsforsøgene). I dette samlede værk præsenteres alle årets resultater fra Landsforsøgene®, herunder også de økologiske sortsforsøg. I Landsforsøgene® finder du en gennemarbejdet og kortfattet formidling af forsøgsresultaterne. Bogen kan findes i pdf-version på [LandbrugsInfo](https://www.landbrugsinfo.dk/basis/d/5/2/planter_landsforsogene_oversigt_over_landsforsogene) (https://www.landbrugsinfo.dk/basis/d/5/2/planter_landsforsogene_oversigt_over_landsforsogene), sammen med tidligere års forsøgsopgørelser.

Ny model for økologisk sortsafprøvning

Grundet et ønske om øget bredde i den økologiske sortsafprøvning med flere arter og større volumen med flere sorter i forsøgene, vil der som noget nyt fra 2025 blive igangsat en rullende model, hvor der ikke tilbydes afprøvning i alle arter hvert år, men med tidsintervaller mellem de enkelte arter. I 2025 vil der afprøvning af vårkorn, og det besluttet herefter, hvordan den kommende model vil komme til at se ud. I 2024 vil der i udgangspunktet ikke være kommerciel afprøvning af økologiske sorter.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

For mere information

Tove Mariegaard Pedersen

Specialkonsulent

Jordfrugtbarhed, korn,
OrganicXseeds

+45 40 25 63 33

tove@icoel.dk